Kaunismaa Eeva 21.10.2024

Eurooppa-neuvosto 17.10.2024; Kokousraportti

Lokakuun Eurooppa-neuvoston asialistalla olivat Ukraina, Lähi-itä, sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän tukeminen, kilpailukyky, muuttoliike, Moldova ja Georgia. Lisäksi ulkosuhteiden osalta esillä oli Sudan, Venezuela, Marokko ja Haiti ja muissa asioissa hybridiuhat, korkeat energiahinnat, YK:n yleissopimusten osapuolten konferenssit sekä kaikkien syrjinnän muotojen torjunta.

Eurooppa-neuvosto kävi keskustelun Ukrainasta ja vaihtoi näkemyksiä presidentti Volodymyr Zelenskyin kanssa. Eurooppa-neuvosto oli valmis lisäämään Venäjälle asetettuja pakotteita asettamalla tuontitulleja venäläisille ja valkovenäläisille maataloustuotteille. Eurooppa-neuvosto piti tärkeänä lisätä entisestään sotilaallista tukea ja turvata Ukrainan energiainfrastruktuuria. Eurooppa-neuvosto peräänkuulutti nopeaa ratkaisua Euroopan rauhanrahastosta, sekä Venäjän pysäytetyistä varoista saatujen tuottojen hyödyntämistä, jotta Ukraina saa sille luvatut 45 miljardia euroa vuoden loppuun mennessä.

Eurooppa-neuvosto ilmaisi huolensa Lähi-idän konfliktin eskaloitumisesta ja vaati kaikkia osapuolia pidättäytymään väkivallasta ja noudattamaan kansainvälistä oikeutta. Eurooppa-neuvosto tuomitsi Israelin iskut YK:n UNIFIL-rauhanturvajoukkoja kohtaan.

Eurooppa-neuvosto hyväksyi vahvat yhteiset päätelmät muuttoliikkeestä. Venäjän, Valko-Venäjän tai minkä tahansa muun maan välineellistämistoimet tuomittiin selvästi ja unioni osoittaa solidaarisuutta niitä jäsenvaltioita kohtaan, jotka joutuvat sitä kohtaamaan.

Eurooppa-neuvosto keskusteli lyhyesti myös EU:n kilpailukyvyn parantamisesta. Aiheesta jatketaan marraskuun epävirallisessa Eurooppa-neuvostossa Mario Draghin raportin pohjalta.

Ukraina

Eurooppa-neuvosto kävi keskustelun Ukrainan presidentti Zelenskyin kanssa Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaa vastaan ja Euroopan unionin tuesta Ukrainalle ja sen kansalle. Presidentti Zelenskyi

esitteli kokouksessa voitonsuunnitelmansa. Kokouksessa esillä olivat Ukrainalle osoitettavan sotilaallisen tuen lisääminen ja nopeuttaminen sekä EU:n sotilaallisen avustusoperaation toimeksiannon jatkaminen ja operaation strateginen uudelleenarviointi. Esillä olivat myös G7-kumppaneiden sitoumus Ukrainan tukemiseen, Venäjän pysäytetyistä varoista saatavien ylimääräisten tuottojen hyödyntäminen Ukrainan tukemiseen, kriittisen energiainfrastruktuurin suojeleminen ja energiajärjestelmän häiriönsietokyvyn parantaminen sekä näiden tukeminen talven alla, mahdolliset lisäpakotteet sekä pakotteiden kiertämisen ehkäisy, tuki jälleenrakentamiselle sekä tuki sotaa paenneille henkilöille.

Lähi-itä
Eurooppa-neuvosto keskusteli Lähi-idän viimeaikaisista tapahtumista. Esillä olivat Iranin Israeliin kohdistamien iskujen ja epävakauttavien toimien tuomitseminen, äärimmäisen huolen ilmaisu Libanonin tilanteen kärjistymisestä ja kasvavasta humanitaarisesta kriisistä, YK:n väliaikaisia rauhanturvaajajoukkoja (UNIFIL) vastaan kohdistettujen hyökkäysten tuomiseminen, tulitaukovaatimus Gazaan, panttivankien vapauttaminen sekä humanitaarisen avun kiireellinen parantaminen ja siviiliuhrien liian suuri määrä ja välitön nälänhädän vaara johtuen avun riittämättömästä pääsystä. Lisäksi todettiin tuki Egyptin, Qatarin ja Yhdysvaltojen välitystoimille, tuomittiin Länsirannan tilanteen kärjistyminen entisestään mm. laittomien siirtokuntien laajentamisen vuoksi, sitoumus kahden valtion ratkaisuun sekä tuki palestiinalaishallinnolle. Eurooppa-neuvosto vahvisti järkkymättömän tukensa YK:n pääsihteerille sekä painotti YK:n ja sen järjestöjen keskeistä roolia.

Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen varmistaminen
Eurooppa-neuvosto toisti sitoutumisensa tehokkaaseen monenvälisyyteen ja sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestykseen, jonka ytimessä on Yhdistyneet kansakunnat, ja vaalii määrätietoisesti YK:n peruskirjaa ja siihen kirjattuja sääntöjä ja periaatteita, muun muassa suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta, poliittista riippumattomuutta ja itsemääräämisoikeutta koskevia periaatteita. Lisäksi esillä oli kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksiin syyllistyneiden saattaminen teoistaan vastuuseen sekä tuki kansainvälisten tuomioistuinten päätöksille.

Kilpailukyky
Eurooppa-neuvosto kehotti huhtikuun 2024 päätelmiensä pohjalta toteuttamaan enemmän toimia, joilla parannetaan unionin kilpailukykyä, lujitetaan sen talouden häiriönsietokykyä, turvataan sen teollisuuden uudistuminen ja saavutetaan sisämarkkinoiden täysi potentiaali sekä korosti tehokkaiden toimien kiireellisyyttä. Kilpailukykyä todettiin käsiteltävän marraskuussa järjestettävässä epävirallisessa Eurooppa-neuvoston kokouksessa.

Muuttoliike
Eurooppa-neuvosto kävi perusteellisen keskustelun muuttoliikkeen kaikista ulottuvuuksista ja reiteistä. Eurooppa-neuvosto kehotti tehostamaan työtä helmikuussa 2023 hahmotellun muuttoliikettä koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan kaikilla toiminta-alueilla, korosti hyväksytyn EU:n lainsäädännön täytäntöönpanon ja voimassa olevan lainsäädännön soveltamisen merkitystä sekä kehotti myös tehostamaan yhteistyötä lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa molempia osapuolia hyödyttävien kattavien kumppanuuksien avulla, jotta voidaan puuttua muuttoliikkeen perimmäisiin syihin ja torjua ihmiskauppaa ja salakuljetusta ihmishenkien menetysten ja sääntöjenvastaisten EU:hun lähtemisten ehkäisemiseksi. Lisäksi esillä olivat palautusten helpottaminen, lisääminen ja nopeuttaminen, ulkorajojen tehokkaan valvonnan varmistaminen, maahanmuuttajien välineellistämisen torjunta sekä pohdinta uusista tavoista ehkäistä ja torjua laitonta muuttoliikettä EU:n ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

Muut asiat
Eurooppa-neuvosto korosti EU:n vankkumatonta tukea *Moldovalle* ja sen liittymisprosessille, tuomitsi Venäjän jatkuvan häirinnän, joilla se pyrkii horjuttamaan demokraattisia vaaleja, ilmaisi tyytyväisyytensä pakotepakettiin niitä vastaan, jotka pyrkivät horjuttamaan Moldovan itsenäisyyttä sekä vahvisti sitoutumisensa Moldovan suvereniteettiin ja alueelliseen koskemattomuuteen.
Eurooppa-neuvosto vahvisti unionin valmiuden jatkaa *Georgian* kansan tukemista sen tiellä kohti liittymistä Euroopan unioniin, toisti huolensa Georgian hallituksen EU:n perustana olevien arvojen vastaisesta linjasta ja muistutti, että linja vaarantaa etenemisen kohti EU-jäsenyyttä.
Ulkosuhteiden osalta Eurooppa-neuvosto ilmaisi huolensa *Sudanin* konfliktista aiheutuneesta

katastrofaalisesta humanitaarisesta tilanteesta, kehotti *Venezuelan* viranomaisia kunnioittamaan kansan demokraattista tahtoa ja lopettamaan väkivaltaisuudet, pani merkille EU-tuomioistuimen viimeaikaiset tuomiot liittyen EU:n ja *Marokon* välisiin sopimuksiin ja vahvisti arvostuksen strategiselle kumppanuudelle Marokon kanssa sekä ilmaisi huolensa *Haitin* tilanteesta ja kehotti käynnistämään täysimittaisen monikansallisen turvallisuustukioperaation, jolla torjutaan jengiväkivaltaa ja palautetaan oikeusvaltioperiaate.
Eurooppa-neuvosto tuomitsi jyrkästi Venäjän Euroopan unioniin, sen jäsenvaltioihin ja kumppaneihin kohdistamat kiihtyvät *hybriditoimet.* Eurooppa-neuvosto keskusteli sähkön korkeiden ja epävakaiden hintojen aiheuttamasta tilanteesta, tarkasteli *YK:n yleissopimusten osapuolten konferenssien* valmistelujen edistymistä ja kehotti toteuttamaan kunnianhimoisia toimia sekä ilmaisi tyytyväisyytensä neuvoston julkilausumaan *juutalaisen elämäntavan vaalimisesta ja antisemitismin torjumisesta* sekä *tuomitsi kaikki syrjinnän muodot*, kuten antisemitismin ja muslimivihan, suvaitsemattomuuden, rasismin ja muukalaisvihan.